

Sygn. akt IV KK 368/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 lipca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Świecki (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Michał Laskowski

SSN Marek Pietruszyński

Protokolant Jolanta Grabowska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Małgorzaty Kozłowskiej
w sprawie **K.W.**

skazanego z art. 278 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 19 lipca 2018 r.,

kasacji, wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Okręgowego w P.

z dnia 26 kwietnia 2017 r., sygn. akt II Ka [...] /17

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w J.

z dnia 13 grudnia 2016 r., sygn. akt II K [...] /16,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w P.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w J. z dnia 13 grudnia 2016 r. K.W. został uznany winnym przestępstwa z art. 278 § 1 k.k., za co wymierzono mu karę 4

miesiący pozbawienia wolności, zobowiązując go nadto do solidarnego naprawienia szkody w całości, poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonej określonej kwoty i zwalniając go w całości od kosztów sądowych.

Z apelacją od tego wyroku wystąpił oskarżony. Po jej rozpoznaniu, Sąd Okręgowy w P., wyrokiem z dnia 26 kwietnia 2017 r., utrzymał zaskarżony wyrok w mocy, zwalniając oskarżonego od kosztów sądowych postępowania odwoławczego.

Od prawomocnego orzeczenia kasację wniósł obrońca skazanego. Zarzucił w niej rażące naruszenie prawa (przepisów postępowania), które miało istotny wpływ na treść orzeczenia, a to:

I. Naruszenie art. 433 § 1 i 2 oraz art. 457 § 3 k.p.k. w związku z art. 437 § 1 i art. 456 k.p.k. w związku z art. 438 pkt 2 i 3 k.p.k. poprzez przeprowadzenie nienależytej kontroli odwoławczej zaskarżonego wyroku Sądu Rejonowego w J. z dnia 13 grudnia 2016 r., sygn. akt: II K [...]/16, a w konsekwencji niesłuszne utrzymanie tego wyroku w mocy, pomimo, że:

- w toku postępowania przed sądem pierwszej instancji nie wyjaśniono wszystkich istotnych okoliczności sprawy, a w szczególności:

- sąd pierwszej instancji niesłusznie zaniechał przeprowadzenia z urzędu dowodów w celu zweryfikowania, czy oskarżony w dniu 19 stycznia 2014 r. przebywał w Holandii, gdzie pracował od 2013 r.,
- sąd pierwszej instancji niesłusznie zaniechał przeprowadzenia z urzędu dowodów w celu zweryfikowania, czy osobą ujawnioną na nagraniu monitoringu ze sklepu „[...]” był oskarżony,
- sąd pierwszej instancji niesłusznie zaniechał przeprowadzenia z urzędu dowodów w celu zweryfikowania, czy osobą ujawnioną na nagraniu monitoringu ze sklepu „[...]” był J.K., na którego wskazywał świadek K.G.,
- sąd pierwszej instancji niesłusznie zaniechali przeprowadzenia z urzędu dowodów w celu dokładnego ustalenia, co dokładnie zostało „skradzione” w dniu 19 stycznia 2014 r. oraz jaka jest wartość skradzionego mienia,

co stanowiło o istotnej obrazie art. 366 § 1 i art. 167, art. 9 § 1 i art. 4 k.p.k., a także art. 423 § 1 k.p.k.,

- sąd pierwszej instancji niesłusznie odmówił wiarygodności wyjaśnieniom oskarżonego, a także zeznaniom świadka K.G., w których wskazywał, że w dniu 19

stycznia 2014 r. w sklepie „[...]” był z nim J.K., a nie oskarżony K.W.,
co stanowiło o istotnej obrazie art. 7 i art. 410 oraz art. 423 § 1 k.p.k.,

- sąd pierwszej instancji zaniechał dokonania oceny wiarygodności zeznań świadka L.P., a w szczególności w zakresie, w którym zrelacjonowała zakres i wartość skradzionego mienia, w sytuacji, gdy w materiale dowodowym sprawy brak jest jakichkolwiek innych dowodów, na podstawie których można by wnioskować, co dokładnie zostało skradzione oraz jaka jest wartość skradzionego mienia,

co stanowiło o istotnej obrazie art. 7 i art. 410 oraz art. 423 § 1 k.p.k.,

- sąd pierwszej instancji dokonał ustaleń faktycznych w sprawie na podstawie monitoringu ze sklepu „[...]” bez zasięgnięcia w tym zakresie opinii biegłego sądowego, podczas gdy stwierdzenie okoliczności mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, na podstawie tego rodzaju dowodu, wymagało wiadomości specjalnych, a w szczególności przeprowadzenia badań antroposkopijnych dla identyfikacji osób ujawnionych na tym nagraniu,

co stanowiło o istotnej obrazie art. 193 § 1 i art. 167 k.p.k.,

- sąd pierwszej instancji dokonał ustaleń faktycznych w sprawie na podstawie monitoringu ze sklepu „[...]”, który nie został w całości ujawniony na rozprawie, gdyż ujawniono jedynie nagranie z kamery nr 4, a w pozostałym zakresie (nagranie z kamer nr 15, 16, 3, 11, 6, 14) odczytano protokół z odtworzenia płyty CD-ROM (k. 9 - 11), wobec którego sąd pierwszej instancji z urzędu stwierdził, że „w sposób wierny i ścisły oddaje zawartość nagrania znajdującego się na płycie CD”,

co stanowiło o istotnej obrazie art. 410 i art. 7 k.p.k., a także art. 168 k.p.k.,

- sąd pierwszej instancji zaniechał ustaleń i rozważań w zakresie porozumienia, które w ocenie sądu miało istnieć między oskarżonym i K.G.

co stanowiło o istotnej obrazie art. 7 i art. 410 oraz art. 423 § 1 k.p.k.,

II. Naruszenie art. 167 w związku z art. 458 k.p.k. oraz art. 433 § 1 k.p.k. przez zaniechanie przez sąd drugiej instancji przeprowadzenia z urzędu:

- dowodu z przesłuchania świadka A.B. dla ustalenia na jakiej podstawie świadek dokonał identyfikacji postaci K.W. na nagraniu z monitoringu ze sklepu „[...]”,

- dowodu z przesłuchania świadka J.K., dla weryfikacji zeznań świadka K.G., który wskazywał, że to J.K. uczestniczył wraz z nim w zdarzeniu z dnia 19 stycznia 2014 r.

- dowodu z informacji od pracodawcy oskarżonego dla ustalenia, czy w dniu 19 stycznia 2014 r. oskarżony przebywał w Holandii, gdzie pracował,
- dowodów z dokumentów oraz dowodu z opinii biegłego rzeczoznawcy dla ustalenia ilości i wartości asortymentu skradzionego w dniu 19 stycznia 2014 r.,
- dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu badań antroposkopijnych dla identyfikacji postaci ujawnionych na nagraniu z monitoringu ze sklepu „[...]”,
- dowodu z odtworzenia na rozprawie apelacyjnej (całości) nagrania z monitoringu ze sklepu „[...]”,

a to dla należytego wyjaśnienia istotnych okoliczności sprawy i należytego rozpoznania apelacji oskarżonego, kwestionującej wyrok sądu pierwszej instancji w całości,

III. Naruszenie art. 437 § 1 i 2 k.p.k. poprzez utrzymanie zaskarżonego wyroku w mocy, w sytuacji, gdy sąd drugiej instancji winien zmienić zaskarżone orzeczenie w całości poprzez uniewinnienie oskarżonego K.W. od zarzucanego mu czynu, ewentualnie uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w P. z dnia 26 kwietnia 2017 r. i uniewinnienie oskarżonego, ewentualnie uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy właściwemu sądowi do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na tę kasację, prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Stosownie do treści art. 536 k.p.k., Sąd Najwyższy rozpoznaje kasację w granicach zaskarżenia i podniesionych zarzutów, a w zakresie szerszym m.in. w wypadku określonym w art. 439 k.p.k. W sprawie niniejszej zaistniała konieczność właśnie owego „szerszego rozpoznania”, gdyż wystąpiła w niej bezwzględna przyczyna odwoławcza określona w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. Wobec tego niezbędnym stało się uchylenie zaskarżonego orzeczenia Sądu Okręgowego i przekazanie sprawy temu Sądowi celem pozostawienia przyjętej apelacji bez rozpoznania.

Rzecz bowiem w tym, że osobista apelacja oskarżonego została wniesiona

po terminie. Oskarżony był bowiem obecny na ogłoszeniu wyroku Sądu pierwszej instancji w dniu 13 grudnia 2016 r. i został pouczone o sposobie i terminie wniesienia apelacji od tego orzeczenia. Przypomnieć należy, że sposób zaskarżenia wyroku może być dwojaki. Pierwszy, to złożenie wniosku o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku, a następnie dopiero wniesienie apelacji. Drugi, to wniesienie apelacji „wprost”, tzn. bez uprzedniego składania wniosku o sporządzenie uzasadnienia. W ostatnim przypadku taka apelacja wywołuje podwójny skutek, tj. powoduje zaskarżenie wyroku oraz zobowiązuje sąd pierwszej instancji do sporządzenia na piśmie i doręczenia uzasadnienia wyroku, co pozwala na uzupełnienie apelacji. W rozpoznawanej sprawie oskarżony skorzystał z tego drugiego sposobu zaskarżenia wyroku, gdyż wniósł apelację „wprost”. Skoro tak, to termin do wniesienia tego środka odwoławczego upływał mu w dniu 20 grudnia 2016 r., gdyż - stosownie do treści art. 445 § 2 k.p.k. - jedynie apelacja wniesiona przed upływem 7-dniowego terminu do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia, podlega rozpoznaniu. Materiały niniejszej sprawy wskazują zaś, że apelacja oskarżonego została złożona w administracji jednostki penitencjarnej w dniu 21 grudnia 2016 r., a więc już po terminie. Pomimo przytoczonych okoliczności omawiany środek odwoławczy został jednak przyjęty i rozpoznany, co skutkowało wydaniem wyroku przez Sąd Okręgowy.

Nakreślone tu okoliczności wskazują, że w sprawie tej doszło do wydania przez Sąd odwoławczy orzeczenia, pomimo tego, że postępowanie karne co do tego samego czynu tej samej osoby zostało już prawomocnie zakończone (art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k.). Z dniem 20 grudnia 2016 r. uprawomocnił się bowiem wyrok Sądu pierwszej instancji. W świetle reguły *lege non distiguate*, nie ma tu znaczenia, że prawomocne orzeczenie poprzedzające wydanie orzeczenia Sądu Okręgowego zapadło w kontynuowanym postępowaniu, skoro uprzednio doszło do prawomocnego zakończenia postępowania. W orzecznictwie wskazywano już, że bezwzględna przyczyna odwoławcza, o której mowa w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. zachodzi w sytuacji, gdy w innym lub kontynuowanym postępowaniu prawomocnym orzeczeniem rozstrzygnięta została kwestia odpowiedzialności karnej (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 sierpnia 2009 r., III KK 159/09, LEX nr 518148, zob. też uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 29 października

2002 r., I KZP 27/02, LEX nr 55480). W tej sytuacji koniecznym stało się uchylenie wyroku Sądu Okręgowego i przekazanie sprawy temu organowi celem pozostawienia przyjętej po terminie apelacji bez rozpoznania (art. 430 § 1 k.p.k.). Brak było bowiem podstaw prawnych jedynie do umorzenia postępowania odwoławczego przez Sąd Najwyższy, tak jak nie ma ich Sąd odwoławczy. Przepis art. 17 § 1 k.p.k. nakazuje, w razie zrealizowania się ujętych w nim przesłanek, umorzyć „postępowanie karne”, a więc całe postępowanie, a nie jego określone stadium.

Na marginesie konieczne jest zasygnalizowanie kwestii dopuszczalności prowadzenia postępowania w tej sprawie przeciwko K.W. Został on bowiem zatrzymany na terenie Holandii i przekazany do Polski, a z akt sprawy nie wynika na podstawie jakiego tytułu prawnego. Jeżeli taką podstawą był europejski nakaz aresztowania, ale wydany w innej sprawie, to nierozstrzygnięta została kwestia dopuszczalności ścigania oskarżonego za inne przestępstwo niż te, które stanowiło przedmiot przekazania (art. 607e k.p.k.). Jednak z uwagi na uprawomocnienie się wyroku sądu pierwszej instancji, gdyby okazało się, że doszło do naruszenia prawa, to wymagane byłoby podjęcie odpowiednich czynności w trybie nadzwyczajnych środków zaskarżenia w celu uchylenia tego wyroku.

Z tych wszystkich względów, orzeczono jak w sentencji.

ał